

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З.Гжицького
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК
імені І.В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної
комісії спеціальності «Економіка»
Музика П.М. проф. Музика П.М.

“ 25 ” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 21. «Економіка праці і соціально-трудові відносини»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 – «Економіка»
Освітня програма	«Економіка підприємства»
Вид дисципліни	обов’язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051 – «Економіка».

Розробник – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича Р.С. Грабовський

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича «17 » 08 2020 року (протокол №1).

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича Музика П.М.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності
051 «Економіка» «25 » 2018 року (протокол №5).
Голова НМКС Музика П. М.

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту «25 » серпня 2020 року (протокол №3).

Голова ради С.І. Поперечний С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	3,0/90	3,0/90
Усього годин аудиторної роботи	36	10
в т.ч.:		-
• лекційні заняття, год.	18	4
• практичні заняття, год.	18	6
• лабораторні заняття, год	-	-
семінарські заняття, год	-	-
Усього годин самостійної роботи	54	80
Вид семестрового контролю	Залік	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

дляенної форми навчання – 40;

для заочної форми навчання – 11.

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1.Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 051 «Економіка».

Мета: формування у студентів теоретичних і прикладних знань про механізми забезпечення ефективного використання трудових ресурсів, зростання продуктивності праці та розвитку соціально-трудових відносин в державі, галузі, регіоні, трудовому колективі.

Завдання: дати студентам знання про процеси, що відбуваються в соціально-трудовій сфері; зміни в зайнятості, формування і розвиток системи соціально-трудових відносин, становлення і функціонування ринку праці; про сучасні підходи управління людськими ресурсами, про зміст і елементи організації праці, оцінку її ефективності, роль і місце міжнародної організації праці в регулюванні соціально-трудових відносин; підвищити адаптованість студентів до ринку праці, допомогти їм ефективно включитися в систему нових соціально-трудових відносин, що буде сприяти зменшенню соціальної напруженості в суспільстві.

2.2.Завдання навчальної дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів необхідних компетентностей.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК3);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ЗК4);;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК5);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК8) ;
- здатність до адаптації та дій в новій ситуації (ЗК9) ;
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК10);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК11);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК13).

Фахові компетентності:

- здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами (СК2);
- здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістово інтерпретувати отримані результати (СК4);
- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин (СК8);
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК12);
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціальноекономічних наслідків (СК14).

Програмні результати навчання:

- асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу (Р1);
- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки (Р3);
- застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (Р5);
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (Р6);
- вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин (Р11);
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістово інтерпретувати отримані результати (Р12);
- виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків (Р17);

- використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність (Р18);
- оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами (Р20);
- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (Р23);
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (Р24).

3. Структура навчальної дисциплін

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви тем	Кількість годин								
	Усього	Денна форма			Заочна форма			Усьо- го	
		у тому числі	л	п	с.р.	у тому числі	л	п	с.р.
Тема 1. Суть економіки праці та соціально-трудових відносин. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства.	6	2	2	2	2	6	-	1	5
Тема 2. Праця, як сфера життєдіяльності та основний фактор виробництва. Соціально-трудові відносини як система та механізм її функціонування	6	2	2	2	2	6	1	-	5
Тема 3. Соціальне партнерство. Ринок праці та його регулювання.	6	2	2	2	2	6	1	-	5
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості. Планування праці.	6	2	2	2	2	6	-	1	5
Тема 5. Організація праці. Продуктивність і ефективність праці.	6	2	2	2	2	6	1	-	5
Тема 6. Політика доходів та оплата праці. Аналіз, звітність та аудит в сфері праці.	6	2	2	2	2	6	1	1	4
Тема 7. Система управління персоналом та регулювання трудової поведінки. трудової поведінки.	6	2	2	2	2	6	-	1	5
Тема 8. Моніторинг СТД як інструмент регулювання й удосконалення СТВ.	6	2	2	2	2	6	-	1	5
Тема 9. МОП і її вплив на розвиток СТВ. Міжнародний досвід регулювання СТВ та вплив на них глобалізації	6	2	2	2	2	6	-	1	5
Інші види самостійної роботи	36	-	-	36	36	-	-	36	
Усього годин	90	18	18	54	90	4	6	80	

3.2. Теми лекційних занять.

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Суть економіки праці та соціально-трудових відносин. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Сутність та характер праці, її соціальні аспекти. Соціальна психофізіологічна характеристика праці. Значення праці у розвитку людини. Зміст та характер праці. Характеристика категорій праці.	2	-
2	Тема 2. Праця, як сфера життєдіяльності та основний фактор виробництва. Соціально-трудові відносини як система та механізм її функціонування Характеристика населення. Трудові ресурси: сутність і зміст. Демографічний, освітній та професійно-кваліфікаційний аспекти трудових ресурсів.	2	1
3	Тема 3. Соціальне партнерство. Ринок праці та його регулювання. Поняття та суть соціального партнерства, його роль у регулюванні соціально-трудових відносин і використанні трудових ресурсів. Складові системи соціального партнерства та механізм її функціонування. Порядок ведення переговорів на національному рівні та укладення генеральної угоди. Суб'єкти і порядок ведення переговорів на територіальному та галузевому рівнях. Зміст галузевих і територіальних угод. Соціальне партнерство на виробничому рівні. Колективний договір як основний нормативний акт регулювання трудових відносин на рівні підприємства.	2	1
4	Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості. Планування праці. Характеристика соціально-трудових відносин. Форми соціально-трудових відносин.	2	-
5	Тема 5. Організація праці. Продуктивність і ефективність праці. Мета та завдання організації праці на підприємстві. Основні напрямки організації праці. Поділ та кооперування праці. Нормування праці. Трудовий процес та його раціоналізація, організація робочих місць.	2	1
6	Тема 6. Політика доходів та оплата праці. Аналіз, звітність та аудит в сфері праці. Політика доходів на сучасному етапі розвитку економіки України. Рівень життя; поняття і чинники, які його визначають. Структура доходів населення. Трудові та нетрудові доходи. Розподіл доходів населення у ринковий економіці. Прожитковий мінімум та методи його розрахунку.	2	1

7	Тема 7. Система управління персоналом та регулювання трудової поведінки. трудової поведінки. Мета та завдання організації праці на підприємстві. Основні напрямки організації праці. Поділ та кооперування праці. Нормування праці.	2	-
8	Тема 8. Моніторинг СТД як інструмент регулювання й удосконалення СТВ. Специфіка досліджень проблем соціально-трудової сфери в умовах ринку. Сутність, цілі та завдання соціологічних досліджень у сфері праці. Розробка програми соціологічного дослідження.	2	-
9	Тема 9. Міжнародна організація праці і її вплив на розвиток СТВ. Міжнародний досвід регулювання СТВ та вплив на них глобалізації Міжнародна організація праці (МОП) цілі та завдання. Структура МОП міжнародна трудова міграція. Методи праці МОП. Основні сфери використання різних програм регулювання соціально-трудових відносин у міжнародній практиці.	2	-
Усього годин		18	4

3.3. Практичні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Суть економіки праці та соціально-трудових відносин. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Характер праці, її соціальні аспекти. Характеристика категорій праці. Психофізичні чинники праці. Виробничий чинник праці.	2	1
2	Тема 2. Праця, як сфера життєдіяльності та основний фактор виробництва. Соціально-трудові відносини як система та механізм її функціонування Характеристика населення. Трудовий потенціал: структура та показники. Трудовий потенціал працівника. Трудовий потенціал підприємства. Трудовий потенціал суспільства. Якість населення країни та персоналу підприємства. Динаміка змін у структурі.	2	-

	Тема 3. Соціальне партнерство. Ринок праці та його регулювання. Система соціального партнерства та механізм її функціонування. Досвід застосування принципів соціального партнерства в країнах з розвиненою економікою. Правові та організаційні проблеми становлення соціального партнерства в Україні.	2	-
4	Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості. Планування праці. Типи соціально-трудових відносин. Методи регулювання соціально-трудових відносин.	2	1
5	Тема 5. Організація праці. Продуктивність і ефективність праці. Мета та завдання організації праці на підприємстві. Основні напрямки організації праці. Умови праці та чинники їх формування. Психофізіологічні організації праці. Економічна і соціальна ефективність удосконалення організації праці.	2	-
6	Тема 6. Політика доходів та оплата праці. Аналіз, звітність та аудит в сфері праці. Політика доходів на сучасному етапі розвитку економіки України. Сутність і зміст понять вартості та ціни робочої сили. Мінімальні соціальні стандарти рівня життя населення. Соціальні трансфери як елементи формування рівня життя та доходів.	2	1
7	Тема 7. Система управління персоналом та регулювання трудової поведінки. Трудовий процес та його раціоналізація, організація робочих місць. Умови праці та чинники їх формування. Психофізіологічні організації праці. Економічна і соціальна ефективність удосконалення організації праці.	2	1
8	Тема 8. Моніторинг СТД як інструмент регулювання й удосконалення СТВ. Специфіка досліджень проблем соціально-трудової сфери в умовах ринку. Регулювання та вдосконалення соціально-трудових відносин. Трудове законодавство України: відповідність міжнародним нормам.	2	1
9	Тема 9. МОП і її вплив на розвиток СТВ. Міжнародний досвід регулювання СТВ та вплив на них глобалізації Міжнародна організація праці (МОП) цілі та завдання. Участь України в міжнародній організації праці та інших подібних європейських і світових структурах.	2	1
Усього годин		18	6

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	<p>Тема 1. Суть економіки праці та соціально-трудових відносин. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства.</p> <p>Загальна характеристика поняття «праця». Роль праці в розвитку людини і суспільства. Якісні та кількісні характеристики праці. Взаємозв'язок дисциплін економіка праці та СТВ з іншими соціально-економічними дисциплінами.</p>	2	5
2	<p>Тема 2. Праця, як сфера життедіяльності та основний фактор виробництва. Соціально-трудові відносини як система та механізм її функціонування</p> <p>Україна у світовому вимірі людського розвитку. Трудовий потенціал підприємства. Концептуальні засади вивчення людського капіталу.</p>	2	5
3	<p>Тема 3. Соціальне партнерство. Ринок праці та його регулювання. Поняття та суть соціального партнерства, його роль у регулюванні соціально-трудових відносин і використанні трудових ресурсів. Складові системи соціального партнерства та механізм її функціонування. Україна у світовому вимірі людського розвитку. Трудовий потенціал підприємства. Концептуальні засади вивчення людського капіталу. Тристоронні органи соціального партнерства. Діяльність Національної служби посередництва та примирення. Міжнародний досвід соціального партнерства. Професійні спілки як інституції соціального партнерства.</p>	2	5
4	<p>Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості. Планування праці. Елементи робочого процесу. Методи нормування та способи встановлення норм. Класифікація робочого часу. Методи дослідження витрат робочого часу. Розподіл фонду заробітної плати на підприємстві. Планування чисельності і структури кadrів.</p>	2	5
5	<p>Тема 5. Організація праці. Продуктивність і ефективність праці. Мета та завдання організації праці на підприємстві. Основні напрямки організації праці. Проблеми управління продуктивністю праці в Україні. Світові та вітчизняні Центри продуктивності. Фактори, що впливають на продуктивність праці.</p>	2	5

6	Тема 6. Політика доходів та оплата праці. Аналіз, звітність та аудит в сфері праці. Аудит людських ресурсів. Предметна сфера аудиторського дослідження. Аудит розрахунків із соціальними фондами. Показники ефективності аудиторської перевірки.	2	4
7	Тема 7. Система управління персоналом та регулювання трудової поведінки. Організація трудового процесу та його раціоналізація	2	5
8	Тема 8. Моніторинг СТД як інструмент регулювання й удосконалення СТВ. Специфіка досліджень проблем соціально-трудової сфери в умовах ринку. Вимоги до системи показників моніторингу ринку праці. Програма соціального дослідження. Її значення та зміст. Соціологічне дослідження: суть, структура, функції та методи.	2	5
9	Тема 9. МОП і її вплив на розвиток СТВ. Міжнародний досвід регулювання СТВ та вплив на них глобалізації. Міжнародна організація праці (МОП) цілі та завдання. Глобалізаційні процеси в системі світового ринку праці. Глобалізація і сучасні методи регулювання соціально-трудових відносин.	2	5
10	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	36	36
Усього годин		54	80

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання у формі рефератів, доповідей, мультимедійних та графічних розробок виконується за такими темами:

1. Методи економічного стимулювання ефективного використання трудового потенціалу.
2. Трудові конфлікти в колективі та методи їх вирішення.
3. Попит та пропозиція на ринку праці України.
4. Ринок праці в Україні.
5. Стан ринку праці країн ЕС.
6. Проблеми зайнятості населення України .
7. Роль та значення державної служби зайнятості в подоланні безробіття.
8. Безробіття в Україні.
9. Міграція населення - причини, наслідки та методи вирішення проблем.
- 10.Міжнародний досвід регулювання соціально-трудових відносин.
- 11.Резерви підвищення показників продуктивності та ефективності праці та їх вплив на якість.
- 12.Досвід розвинутих країн в організації стимулювання праці.

13. Доходи населення та джерела їх формування.
14. Основні напрями моніторингу соціально-трудової сфери.
15. Проблеми формування і розвитку соціально-трудових відносин в Україні.
16. Глобалізація й сучасні моделі регулювання соціально-трудових відносин.
17. Досвід іноземних держав щодо інвестицій в трудові ресурси.
18. Система управління персоналом в сучасних підприємства(підбір, атестація, підвищення кваліфікації).
19. Модель, види та різновиди ринку праці.
20. Заробітна плата в умовах ринкової економіки.
21. Якість трудового життя як критерій стану соціально-трудових відносин.
22. Соціальні гарантії для громадян України.
23. Міжнародна трудова міграція: види, причини та основні напрями.
24. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці
25. Соціальне партнерство зарубіжний досвід розвитку соціально-трудових відносин.
26. Соціальне партнерство в Україні.
27. Інтеграція виробництва вітчизняних підприємств: перспективи та Проблеми.
28. Особливості аграрного ринку праці та його регулювання.
29. Організація моніторингу соціально-трудової сфери в Україні.
30. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку

5. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, розвязування ситуаційних завдань, виступ з рефератом, доповідь, тестування, а також інтерактивного навчання (ділові ігри).

6. Методи контролю

Основними є наступні методи контролю роботи студентів:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- виконання практичних завдань;
- залік.

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

7.1. Денна форма

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування та письмового експрес-контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування.

Таблиця 7.1

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання	
	1	2
5 ("відмінно")	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.	
4 ("добре")	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	
3 ("задовільно")	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	
2 ("нездовільно")	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.	

Оцінювання здійснюється за 100 – бальною шкалою, національною 4 – бальною шкалою та шкалою ECTS.

Таблиця 7.2

Шкали оцінювання успішності студентів

100 – бальна шкала	Національна шкала	Шкала ECTS
90 - 100	Зараховано	A
82 - 89		B
74 - 81		C
64 - 73		D
60 - 63		E
35 – 59	Незараховано з можливістю повторного складання екзамену	FX
0 - 34	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Підсумкова оцінка (ПК) за 100 – бальною шкалою визначається на основі проведення поточного. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у 100 – бальну шкалу за формулою:

$$\text{ПК} = \frac{100 \times \text{САЗ}}{5} = 20 \times \text{САЗ}.$$

Бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних балів:

студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);

за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів);

за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

7.2. Заочна форма

Розподіл максимальних 100 балів для підсумкового семестрового оцінювання студентів, що навчаються за **заочною** формою здійснюється наступним чином:

за результатами поточного оцінювання – 30 балів;

за результатами виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період – 70 балів.

Для переведення середнього балу поточного контролю за чотирибальною шкалою у оцінку за 30 – бальною шкалою використовується формула:

$$\text{ПО} = \frac{\text{СБПК} \times 30}{5},$$

де ПО - результати поточного оцінювання за 30 – бальною шкалою;
 СБПК - середній бал поточного оцінювання за чотирибальною шкалою.

Для виконання тематичної самостійної роботи розробляються методичні вказівки, які містять програму дисципліни; основні положення, акценти, рекомендації щодо вивчення кожної теми; рекомендовану літературу доожної теми, запитання для самоконтролю чи тестові завдання з тем.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Економіка праці й соціально-трудові відносини: методичні рекомендації для виконання практичних завдань. Львів, 2020. 16с.

2. Економіка праці й соціально-трудові відносини: методичні рекомендації для самостійного вивчення навчального матеріалу. Львів, 2020. 16с.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Буряк П. Ю., Карпінський Б. А., Григор'єва М. І. Економіка праці й соціально-трудові відносини: Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2004. 440 с.
2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник . К.: «Знання», 2011. 390 с.
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини: практикум. / М. В. Семикіна та ін. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. 228 с.
4. Економіка праці: навчальний посібник / За заг. ред. Назарова Г.В. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 331 с.
5. Єсінова Н.І. Е-83 Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.- метод. посібник Харків: ХДУХТ, 2017. 189 с.
6. Іляш О.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навчальний посібник. К. : Знання, 2010. 476 с.
7. Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Персонал, 2012. 498 с.
8. Качан Є.П. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТДЕУ, 2006. 373 с.
9. Ковалев В.М. Економіка праці і соціально-трудові відносин: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 256 с.
10. Кодекс законів про працю України № 5462-VI від 16.10.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.07.2020)
11. Колот А.М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання. К. : КНЕУ, 2004. 230 с.
12. Про зайнятість населення: Закон України № 5067- VI від 05.07.2012р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.06.2020)

13. Про оплату праці: Закон України №5462-17 від 16.10.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

14. Шкільов О.В. Економіка праці і соціально-трудові відносини: підручник. Київ: Четверта хвиля, 2008. 472с.

Додаткова література

1. Аксьонова І. В. Структурно-динамічний аналіз ринку праці України: виклики сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-20>

2. Василик А. В., Кравченко А. Є. Сучасні практики формування залученості персоналу в компаніях. *Бізнес Інформ*. 2020. №4. С. 398–403. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-398-403>

3. Єщенко О. Г., Михальчук В. М. Особливості державного регулювання трудових відносин в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. С. 78–84. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.18.78>

4. Матвейчук О.Л. Державне регулювання соціально-трудових відносин за умов розвитку інформаційного суспільства в Україні. Вісник НАДУ при Президентові України (серія “Державне управління”). 2018 . №1 . С. 122-129

5. Прокопович-Павлюк І.В., Панчишин Т.В., Марець О.Р. дослідження ринку праці України: гендерні аспекти. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 54. С. 201 – 207. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct54-32>

6. Формування мотивації персоналу підприємства / Ведерніков М. Д. та ін. *Вісник Хмельницького національного університету (економічні науки)*. 2020 № 3. С. 239 – 247. DOI: [10.31891/2307-5740-2020-282-3-42](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-42)

7. Шестакова А. В. Управління персоналом як поняття міждисциплінарного значення в контексті соціально орієнтованої економіки. Український соціум, 2020. № 4. С. 99–112. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/99_112_No-475_2020_ukr.pdf

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> .

2. Інтернет-портал для управлінців. Офіційний сайт. URL: <http://www.management.com.ua/about.php#1>

3. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики і продовольства України України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua> .

4. Офіційний веб-сайт Української асоціації маркетингу. URL: <http://uam.in.ua/> .

5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> .

6. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/> .